

Panowie boją się badań prostaty. Niech twój mąż przeczyta ten tekst.

Męski problem! Jak im pomóc?

NIE CHCEMY RAKA

W opinii wielu mężczyzn dbanie o swoje zdrowie i poddawanie się badaniom urologicznym jest krępujące. Może jednak warto pomyśleć o tym, że postępująca choroba jest znacznie bardziej obciążająca, niż rozmowa z lekarzem i badania (zwłaszcza jeśli odbywa się raz do roku)?

1 Rak prostaty – zagrożenie chorobą wzrasta z wiekiem. Podatni też są panowie, których krewni chorowali na nowotwór stercza (o dziedzicznej chorobie mówi się, gdy rak występuje u przynajmniej trzech krewnych w pierwszej linii lub dwóch w wieku poniżej 55 lat). Badania wskazują, że genetycznie uwarunkowana choroba stanowi 10 proc. wszystkich zachorowań w Europie. W niektórych przypadkach (zwłaszcza gdy pacjent jest w podeszłym wieku), lekarz może zalecić tzw. baczną obserwację postępu choroby – aktywne leczenie może czasem bardziej zaszkodzić niż pomóc.

2 Jeśli chcesz uniknąć raka prostaty, zacznij jeść więcej warzyw i owoców. Najlepiej zawierających dużo soi i likopenu (znajdziesz go w przetworach pomidorowych). W twoim jadłospisie powinny pojawić się również produkty bogate w selen (grzyby, kapusta, brukselka, brokuły, czosnek, cebula, kielki, otręby, glony i owoce morza) witaminę E i D. Powinieneś też ograniczyć spożycie tłuszczów zwierzęcych a także zwiększyć aktywność fizyczną.

3 Co powinno zaniepokoić mężczyznę? Na pewno konieczność oddawania moczu w nocy i częste oddawanie moczu w ciągu dnia. Alarmujące są także utrudnienie rozpoczęcia oddawania moczu (szczególnie rano), konieczność napinania tłoczni brzusznej w celu opróżnienia pęcherza. Baczna uwagę warto zwrócić na nagłą potrzebę oddawania moczu (tzw. parcie naglące), wąski strumień moczu o zmniejszonej sile. Nie wolno lekceważyć bolesnego parcia na mocz ani bólu, który towarzyszy oddawaniu moczu.

Jak długo żyją Polacy? Przeżytnie 74 lata. Lekarze podkreślają, że moglibyśmy żyć dłużej, gdybyśmy nie palili, byli szczuplejsi i regularnie się badali.

● Tymczasem okazuje się, że aż 1/3 zachorowań na nowotwory układu moczowo-płciowego występuje u mężczyzn w wieku 45-64 lata. W 2009 r. odnotowano takich przypadków ponad 16 tys. W tym samym roku z tego powodu zmarło 8 tys. mężczyzn. Badania wykazują, że coraz więcej panów zapada na nowotwory złośliwe układu moczowo-płciowego. Co gorsze, wykrywane są one w tak zaawansowanym stadium, że szanse na ich wyleczenie są już niewielkie.

Dymek nam nie służy

● Tymczasem można znacząco zmniejszyć ryzyko rozwinęcia się nowotworu układu moczowo-płciowego. Wystarczy rzucić palenie. Okazuje się bowiem, ryzyko rozwoju nowotworu pęcherza jest aż dwukrotnie wyższe dla palaczy niż dla osoby niepalących, a ok. 48 proc. zgonów z tego powodu wynika z palenia tytoniu. Papierosy odpowiadają też za 20-30 proc. wszystkich zachorowań na nowotwór nerki u mężczyzn.

Grzech obżarstwa

● Przejadanie się jest drugim istotnym czynnikiem ryzyka. Szacuje się, że otyłość i nadwaga odpowiadają za rozwój 30-40 proc. nowotworów nerki (na każde 5 jednostek przyrostu BMI ryzyko zachorowania wzrasta o 24 proc.) oraz w mniejszym stopniu za rozwój raka gruczołu krokowego. Rakowi sprzyja też mała aktywność fizyczna, niskie spożycie owoców i warzyw oraz duża ilość mięsa i tłuszczów zwierzęcych w diecie.

Z wizytą u urologa

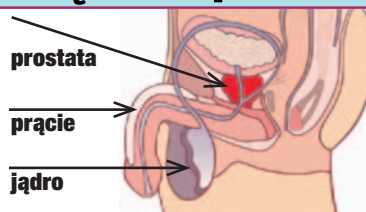
● Podstawową metodą diagnostyczną jest badanie per rectum (palcem przez kiszkię stolicową).

● Kolejne to oznaczenie poziomu PSA. Jest to swoisty antygen sterczowy oznaczany w surowicy (ang. Prostate-Specific Antigen). Jego stężenie pozwala ocenić czy gruczoł krokowy jest zdrowy, czy jest we wczesnym lub zaawansowanym stadium rozwoju choroby. Podwyższony poziom PSA może być oznaką stanu zapalnego

INFO Gruczoł krokowy – wyłącznie męska sprawa

Gruczoł krokowy zwany też prostatą lub sterczem to narząd mięśniowo-gruczołowy wielkości kasztana. Składa się z dwóch płatów, połączonych węższą. Gruczoł jest otoczony mocną torebką z mięśni gładkich, kurczą się

one podczas ejakulacji. Wydzielina stercza stanowi ok. 25 proc. spermy. Prostaty leży poniżej pęcherza moczowego na przedniej ścianie odbytnicy. Silny ucisk w tej okolicy wywołuje gwałtowne uczucie parcia na mocz.

Regularny
ruch ogranicza
kłopoty
z prostatą.

prostaty, jej łagodnego rozrostu lub nowotworu.

● Prawidłowe stężenie PSA (ng/ml) wzrasta wraz z wiekiem mężczyzny. Powinno wynosić:

- 0-2,5 ng/ml w wieku 40-49 lat;
- 0-3,5 ng/ml w wieku 50-59 lat;
- 0-4,5 ng/ml w wieku 60-69 lat;
- 0-6,5 ng/ml w wieku 70-79 lat.

Oba badania dają dużą możliwość wykrycia lub prognozowania wystąpienia choroby.

● Gdy zachodzi konieczność leczenia, najskuteczniejszą metodą jest operacja. Coraz częściej jednak stosuje się też techniki małoinwazyjne, np. laparoskopię i endoskopię. W wybranych sytuacjach lekarz decyduje o leczeniu oszczędzającym chory organ, np. w przypadku raka nerki usuwany jest tylko fragment zmienionej nowotworowo części narządu, reszta zostaje, aby narząd i cały organizm mógł prawidłowo funkcjonować.

➔ Ekspert: Profilaktyka wzmacnia męskość

Dr nauk med.
**Roman
Sosnowski,**
urolog, Klinika
Nowotworów
Układu Moczowego
Centrum Onkologii
w Warszawie

Po 45. roku życia każdy mężczyzna powinien co rok, góra dwa lata odwiedzić lekarza pierwszego kontaktu.

➤ **W czasie wizyty** lekarz powinien przeprowadzić podstawowe badania i w razie potrzeby skierować do urologa.

➤ **Wizyta u specjalisty** obejmuje szczegółowy wywiad, badanie fizykalne i per rectum (przez kieszkię stolicową). W niektórych przypadkach uzupełniająco wykonywane jest USG jamy brzusznej, które pozwala zbadać stan nerek i pęcherza moczowego.

➤ **Wcześniej wykryty** nowotwór (zwłaszcza rak nerki) daje możliwość całkowitego wyleczenia. Dlatego tak ważna jest obserwacja samego siebie i szybkie reagowanie na nietypowe objawy.

✗ Test: Sprawdź, czy grozi ci nowotwór prostaty?

Zaznacz krzyżykiem

	TAK	NIE
1 Czy jesz dużo mięsa i tłuszczów zwierzęcych oraz unikasz owoców i warzyw?	☐	☐
2 Czy masz nadwagę lub jesteś otyły?	☐	☐
3 Czy pracujesz w miejscu, gdzie jesteś narażony na kontakt z substancjami chemicznymi?	☐	☐
4 Czy musisz wstawać w nocy, bo masz potrzebę oddania moczu?	☐	☐
5 Czy strumień moczu jest wąski i słaby?	☐	☐

➤ Jeżeli na choć jedno z pytań odpowiedziałeś twierdząco, możesz ci grozić nowotwór gruczołu krokowego. Niezwłocznie skontaktuj się z lekarzem, który zleci przeprowadzenie badań.